

**Голові Державної фіскальної служби
України пану Насірову Р.М.**

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань податкової та митної
політики пані Южаніній Н.П.**

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань фінансової політики і
банківської діяльності
пану Рибалці С.В.**

*Щодо застосування реєстраторів
розрахункових операцій на ринку
кредитних спілок України*

Цим листом Всеукраїнська асоціація кредитних спілок просить **терміново вжити належних заходів щодо розробки та прийняття змін** до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» якими:

- **або передбачити скасування необхідності застосування реєстраторів розрахункових операцій небанківськими фінансовими установами;**
- **або можливість використання інших обліково – реєструючих систем, адаптованих для ринку фінансових послуг.**

Так, 1 січня 2015 року набрали чинності норми Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28 грудня 2014 року № 71–VIII (далі - Закон). Цим Законом внесені зміни до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг». Внесені зміни до статті 9 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» відповідно до яких, діяльність з надання послуг підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, виключена з переліку діяльностей під час яких не застосовуються реєстратори розрахункових операцій та розрахункові книжки.

Під дію цих змін потрапили і кредитні спілки.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в

готівковій та безготівковій формі та залучає на договірних умовах внески (вклади) своїх членів на депозитні рахунки як у готівковій, так і в безготівковій формі.

Відповідно до класу 64.19 «Інші види грошового посередництва», групи 64.1, розділу 64 «Надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення» Класифікатора видів економічної діяльності ДК 009:2010 до видів грошового посередництва відноситься, зокрема, приймання депозитів і/або аналогів депозитів, а також надання кредитів і позик. Також відповідно до цього класу КВЕД, грошове посередництво зазвичай здійснюють фінансові установи, крім центрального банку, такі як:

- комерційні банки
- ощадні банки
- кредитні спілки.

Отже, кредитні спілки надають аналогічні послуги до банківських, а змінами передбаченими **Законом, фактично створюються дискримінаційні умови діяльності на ринку фінансових послуг**. Що, в свою чергу, протеричить вимогам статті 17 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо **недопущення обмеження конкуренції на ринках фінансових послуг**.

Слід зауважити: на сьогоднішній день діяльність небанківських фінансових установ врегульована на рівні Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», яким, зокрема, визначено досить жорсткі вимоги до їх функціонування.

Означені вимоги стосуються і реєстрації усіх фінансових операцій з надання фінансових послуг споживачам, облік яких здійснюється за допомогою спеціальних обліково-реєструючих систем (далі – ОРС). Вимоги до ОРС визначає державний регулятор – Нацкомфінпослуг, здійснюючи при цьому пильний контроль за відповідністю таких ОРС законодавству та правильності реєстрації за їх допомогою усіх операцій зі споживачами фінансових послуг.

По суті, обліково-реєструюча система небанківських фінансових установ дублює функції реєстраторів розрахункових операцій (РРО), оскільки основним завданням і першої і другої є реєстрація господарської операції (в нашому випадку - фінансової послуги). Як РРО так і ОРС забезпечують унеможливлення щодо внесення змін в облік операцій, які реєструються за їх допомогою.

Зобов'язання використовувати РРО при вже існуючому обов'язку для небанківських фінансових установ використовувати ОРС фактично не посилює контроль за обліком розрахунків за фінансово-кредитними операціями, а створить подвійний облік (реєстрацію) таких операцій.

Слід зазначити, що всі фінансові послуги надаються відповідно до договорів, один примірник яких обов'язково надається споживачу. Всі операції пов'язані з наданням фінансових послуг кредитними спілками належним чином обліковуються та доступні для перевірки контролюючими органами.

Додатково, відповідно до пункту 3.5 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Нацбанку України від 15.12.2004 № 637 у разі видачі фізичним особам готівки за видатковим касовим ордером касир вимагає пред'явити паспорт чи документ, що його замінює, записує його найменування і номер, ким і коли він виданий. Фізична особа

розписується у видатковому касовому ордері про одержання готівки із зазначенням одержаної суми.

Також, статтею 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що особистий підпис є обов'язковим реквізитом касових документів, які відносяться до первинних облікових документів для ведення бухгалтерського обліку. Тобто, **підпис одержувача коштів є обов'язковим у реквізитах видаткового касового ордера.**

Проте, відповідно до Положенням про форму та зміст розрахункових документів, затвердженим наказом Державної податкової адміністрації України від 01.12.2000 № 614 фіскальний касовий чек на товари (послуги) та **фіскальний касовий чек видачі коштів не передбачають підпису одержувача коштів.**

Відсутність, у зв'язку з запровадженням РРО, обов'язку підписувати касові документи клієнтом кредитної спілки, призведе до шахрайських дій та зловживань як з боку позичальника (отримувача кредитів) так і з боку касирів. Це призведе до негативних явищ під час здійснення касових операцій.

Поряд з цим, вивчення основних визначень законодавства щодо застосування РРО у фінансових установах, зокрема: Цивільного Кодексу України Закону, України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закону України «Про захист прав споживачів» показало, що діяльність кредитних спілок не передбачає обслуговування покупців, а обслуговування спрямовано на споживачів фінансових послуг, що у свою чергу виключає факти передачі майна у власність та сплати відповідних коштів за нього.

Введення обов'язкового застосування РРО у кредитних спілках однозначно **вплине на собівартість фінансових послуг та призведе виключно до їх подорожчання для споживачів**, що у свою чергу погіршить конкурентоздатність порівняно із іншими фінансовими установами.

Мінімальна розрахункова потреба кредитних спілок України у касових апаратах сьогодні складає близько 660 одиниць, що змусить перекласти на плечі їх споживачів їх вартість, яка становитиме не менше 6,6 млн.грн., а також річні витрати із налагодження та обслуговування складатимуть 3,2 млн. грн.

В умовах погіршення економічного становища в державі, вказані витрати тільки ще більше підкосять небанківський фінансовий сектор, який і так переживає доволі нелегкі часи та негативно відобразяться на споживачах ринку фінансових послуг.

Таким чином, витрати на становлення РРО у кредитних спілках за нинішніх умов становитимуть 9,8 млн.грн., **що становить майже 1 відсоток від обсягу їх споживчого кредитування!**

Отже, необхідність встановлення РРО з 1 січня 2016 року, за умов існуючого обов'язку для небанківських фінансових установ використовувати ОРС **не є ефективним заходом щодо контролю за обліком розрахунків підчас фінансово-кредитних операцій, призведе до створення подвійного обліку та шахрайських маніпуляцій із касовими документами, створить дискримінаційні умови діяльності на ринку фінансових послуг та суттєво знизить конкурентоспроможність кредитних спілок.**

Більш того, нові вимоги Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» призвели:

- до **дискримінації та обмеження конкуренції** на фінансовому ринку до якого відносяться як банківські так і небанківські фінансові установи;

- до **дублювання обліку касових операцій**, так як небанківські фінансові установи повинні виконувати **вимоги і спеціального, профільного законодавства в тому числі;**

- до **конфлікту між нормативно – правовими актами та їх вимогами та неможливості виконання встановлених вимог без порушень;**

- до **значного ускладнення роботи небанківських фінансових установ та підвищення вартості фінансових послуг.**

Зауважимо, до Порядку реєстрації та ведення розрахункових книжок, книг обліку розрахункових операцій, затвердженим Наказом міністерства доходів і зборів України від 28.08.2013 № 417, яким встановлена форма книги обліку розрахункових операцій (КОРО) на реєстратор розрахункових операцій, **зміни також не внесені. Чинна форма КОРО не враховує специфіку діяльності небанківських фінансових установ та не містить полів «видача кредиту», «погашення кредиту», «оплата відсотків по кредиту», ін.**

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що застосування апаратних РРО у кредитних спілках **ні економічно ні політично не виправданим та не забезпечить досягнення поставленої цілі із фіскалізації!**

Поряд з цим, пропонуємо розглянути можливість переходу кредитних спілок на більш ефективні та малозатратні форми фіскального контролю шляхом вдосконалення вже існуючих обліково-реєструючих систем або розробкою нових, вартість місячного ліцензійного платежу по яких становитиме не більше вартості обслуговування апаратного РРО у розмірі до 200 гривен.

Просимо **терміново вжити належних заходів і, або передбачити скасування необхідності застосування реєстраторів розрахункових операцій небанківськими фінансовими установами, або передбачити можливість використання інших обліково – реєструючих систем, адаптованих для ринку фінансових послуг, кредитних спілок тощо.**

У свою чергу висловлюємо готовність до співпраці із розробниками програмного забезпечення з метою доопрацювання та внесення новітніх програмних продуктів до реєстру РРО в якості комп'ютерно-касових систем.

Президент ВАКС

В. Волковська